

Bakgrunn for vedtak

Regulering av Rennedalsvatnet

Kvinnherad kommune i Hordaland fylke

Tiltakshaver	Småkraft AS
Referanse	201401011-24
Dato	31.10.2017
Notatnummer	KSK-notat 93/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Hilde Aass

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Småkraft AS søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å regulere Rennedalsvatnet til kraftproduksjon i Gjerde kraftverk. Det søkes samtidig om å øke installert effekt i Gjerde kraftverk til 1,9 MW, og tilhørende øke slukeevnen fra 500 l/s til 575 l/s..

Reguleringen av Rennedalsvatnet omsøkes med en fem meter høy dam ved utløpet av vannet. Det planlegges å senke vannstanden en meter til LRV=kote 580 og heve vannstanden med fire meter til HRV=585. Reguleringen vil medføre økt kraftproduksjon i Gjerde kraftverk på 1,6 GWh/år. Inntaket til Gjerde kraftverk ligger på kote 440. Det planlegges å slippe minstevannføring tilsvarende som for Gjerde kraftverk, med 40 l/s i perioden 01.06-30.09 og 10 l/s resten av året.

Gjerde kraftverk fikk konsesjon 20.06.2005, med installert effekt på 1,5 MW, maks slukeevne 440 l/s og minimum slukeevne på 70 l/s. Kraftverket ble idriftsatt i 2007. I forbindelse med godkjenning av kraftverket for rett til elsertifikater har NVE gjort vurdering av installert effekt og slukeevne i Gjerde kraftverk. I vedtak av 28.02.2017 er det vurdert at økning i maksimal slukeevne til 500 l/s og økt installert effekt til 1,6 MW er innenfor rammene av konsesjonen og kan godkjennes i medhold av detaljplanen.

Kvinnherad kommune stiller seg positive til reguleringen av Rennedalsvatnet, forutsatt at det blir satt vilkår om at turstien langs vatnet blir ivaretatt.

Fylkesmannen i Hordaland fraråder at det gis tillatelse til regulering av Rennedalsvatnet. Vurdert ut ifra en samlet belastning på landskapet, mener de at det ikke er plass til mer utbygging i området. Fylkesmannen mener søknaden er ufullstendig når det gjelder opplysninger om friluftsjakter og landskap, og derfor er blitt undervurdert i konsekvensanalysen. De mener at tiltaket vil medføre en svært liten økt kraftproduksjon, og at fordelene ved tiltaket er mindre enn ulempene for landskap og friluftsliv.

Kvinnherad Energi AS skriver at det per dags dato er kapasitet på distribusjonsnettet til å ta imot økt kraftproduksjon fra Gjerde kraftverk slik som omsøkt, men at det ikke er kapasitet på overliggende nett, som er eid av Statnett SF. De skriver at Statnett SF arbeider med planer om oppgradering og forsterking av overliggende nett.

Kvinnherad Turlag (KT) mener at oppdemming av vannet vil komme i konflikt med allmenne interesser, da stien langs Rennedalsvatnet vil bli oversvømt. De kan ikke se at fordelene ved utbyggingen overgår friluftsjakterne, opplevings- og landskapsverdiene. De mener reguleringen vil føre til liten merproduksjon i kraftverket. De mener også at det må tas hensyn til samlet belastning i området, og viser i den sammenheng blant annet til de 13 prosjektene i «Følgefonnapakken».

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland (FNF) fraråder en regulering av Rennedalsvatnet. De mener at selv om hovedinngrepet i vassdraget er gjort, vil marginal økning i kraftproduksjon ikke kunne forsvare ytterligere forringelse av natur-, landskap- og friluftslivsverdier i området. FNF mener en dam med reguleringssone vil være et skjæmmende visuelt inngrep, og at stien langs vatnet vil oversvømmes ved en eventuell regulering av vatnet opp til 585 moh. De viser til at magasinet planlegges å fylles i vår- og sommerhalvåret, noe som vil sammenfalle med elvevegetasjonens vekstperiode. En utarming av reguleringssonen vil ha negativ effekt på ørretstammen.

Naturvernforbundet i Kvinnherad (NVF) skriver at de anbefaler at det ikke gis konsesjon til å regulere Rennedalsvatnet. De begrunner dette med at det er overproduksjon av kraft i Norge, og at tiltaket vil medføre negative virkninger for friluftsliv og landbruk. NVF skriver at stien på vestsiden av

vatnet vil bli lagt under vannet. Dette vil blant annet gjøre det umulig for dyrene å komme seg videre, for grunneiere å føre tilsyn til beitedyr og for turister å benytte seg av Rennedalsvatnet som innfallsport til Folgefonna.

En regulering etter omsøkt plan vil gi en svært rimelig merproduksjon i Gjerde kraftverkpå om lag 1,6 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon, og gi en bedre utnyttelse av ressursene i et allerede utbygd vassdrag. Sammen med dagens produksjon er dette en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE mener regulering av Rennedalsvatn og økt installert effekt/slukeevne i Gjerde kraftverk kan være et positivt bidrag til å få frem mer fornybar energiproduksjon. Tiltaket vil samtidig kunne gi merinntekter til søker, grunneiere og kommune, og bidra til lokal verdiskapning.

NVE har vektlagt at reguleringen vil medføre negative virkninger for landskap og friluftsliv, hovedsakelig i form av noe endret opplevelsesverdi, som følge av bygging av dam og en tidvis synlig reguleringszone, og redusert vannføring i elva. Reguleringen vil også oversvømme deler av etablert tursti på vestsiden av vannet.

Etter NVEs vurdering ligger tiltaksområdet skjernet til i landskapet. NVE konstaterer at området allerede er preget av tekniske inngrep, herunder kraftledning, vei og bro fram til planlagt demning. Reguleringen vil ikke føre til nye tekniske inngrep annet enn selve dammen. NVE forutsetter at dammen utføres på en slik måte at den går naturlig inn i terrenget. NVE forutsetter også at det legges til rette for fortsatt ferdsel langs vatnet. Det følger av standard vilkår i en eventuell konsesjon at stier som er i jevnlig bruk, og som blir neddemt kan kreves lagt om. Slike krav vil etter vårt syn redusere virkningene for landskap og friluftsliv i tilstrekkelig grad.

NVE har vektlagt at den naturlige vannføringsdynamikken i store deler av Gjerdselva allerede er endret, som følge av utbygging av Gjerde kraftverk. Det er ikke registrert rødlistede arter eller naturtyper i området, og artsmangfoldet er begrenset til vanlige og utbredte arter, både når det gjelder det akvatiske og terrestriske naturmiljøet. NVE har vurdert tiltaket til å medføre små negative ulemper for naturmiljøet. Med krav om slipp av minstevannføring vil eventuelle negative virkninger for fuktighetskrevende arter reduseres i tilstrekkelig grad.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til regulering av Rennedalsvatnet med en samlet høyde på fem meter. Det gis samtidig tillatelse til å øke installert effekt i Gjerde kraftverk til 1,9 MW, og til å øke slukeevnen i kraftverket til 575 l/s.

Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår. Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering	10
NVEs konklusjon	16
Forholdet til annet lovverk	17
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	18
Vedlegg	20

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Småkraft AS, datert 29.12.2016:

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5001, Majorstua
0301 OSLO

småkraft[®]

29.12.2016

SØKNAD OM REGULERING FOR RENNEDALSVATNET, KVINNHHERAD KOMMUNE, HORDALAND FYLKE

Småkraft AS ønsker å regulere Rennedalsvatnet for å samle flomvann til strømproduksjon i Gjerde kraftverk, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, om tillatelse til:

- Regulere Rennedalsvatnet med samlet 5 m.

2. Etter vannressursloven, om tillatelse til:

- Øke installert effekt i Gjerde kraftverk fra 1,7 MW til 1,9 MW

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagt utredning.

Med hilsen
Småkraft AS

Martin Vangdal
Prosjektleder konsesjoner

Hoveddata, regulering av Rennedalsvatnet og økt effekt/slukeevne i Gjerde kraftverk

MAGASIN		
Magasinvolument (HRV – LRV)	mill. m ³	0,24
HRV	moh	585
LRV	moh	580
Magasinvolument 580,0 – 585,0 moh	mill. m ³	0,24
Naturhestekrefter	Nat.hk	138
Neddemt areal 580,0 moh	km ²	0,035
Neddemt areal 585,0 moh	km ²	0,045
PRODUKSJON		
Produksjon Rennedalsvatnet	GWh	1,6
Produksjon Gjerde kraftverk	GWh	4,5
Produksjon Gjerde kraftverk med regulering	GWh	6,1
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	1,26
Utbyggingspris	kr/kWh	0,8

Tabell 1: Magasin

TILSIG			
Nedbørfelt	km ²	2,17	
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	7,85	
Spesifikk avrenning	l/s*(km ²) ⁻²	87	
Middelvallførings	l/s	240	
Minstevallførings, 1/5-30/9	l/s	40	
Minstevallførings, 1/10-30/4	l/s	10	
Alminnelig lavvannførings	l/s	10	
KRAFTVERK			
		(uten regulering)	(m/regulering/ økt effekt)
Inntak	moh	440	440
Avløp	moh	20	20
Brutto fallhøyde	m	420	420
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,959	0,918
Slukeevne, maks	l/s	440	575
Slukeevne, min	l/s	20	20
Installert effekt, maks	MW	1,54	1,9
Brukstid	Timer	2922	3000

Om søker

Småkraft AS er tiltakshaver. Selskapet er et produksjonsselskap som ble etablert i 2002 og eies av Aquila Capital. Målet til Småkraft AS er å bygge ut en produksjonskapasitet på 1,5 TWh/år innen 2021. Grunneierne vil beholde sin eiendomsrett til fallet.

Tiltakshaver opplyser i søknaden om at de har inngått avtale med samtlige berørte grunneiere ved Rennedalsvatnet.

Beskrivelse av området

Rennedalsvatnet ligger i Kvinnherad kommune i Hordaland fylke. Vannet har utløp i Gjerdselva, som renner ut i Austrepollelva, ca. 300 meter før utløpet i Maurangerfjorden i Gjerde. Odda er nærmeste tettsted med tilkomst via Folgefonntunnelen. Det er veiforbindelse videre mot Rosendal, som er det administrative kommunesenteret i Kvinnherad.

Rennedalsvatnet ligger på kote 581. Nedstrøms Rennedalsvatnet ligger Gjerde kraftverk, som ble idriftsatt i 2007. Eksisterende inntak til Gjerde kraftverk ligger på kote 440. Kraftverket kjører kun på tilsig, og har en installert effekt på 1,6 MW. Øvre del av Gjerdselva, oppstrøms Rennedalsvatnet, er tidligere blitt overført til Mysevatnet gjennom et bekkeinntak på ca. kote 855 for utnyttelse i Maurangerutbyggingen.

I forbindelse med vannkraftutbyggingen i området er det etablert en anleggsvei fra Gjerde mot Mysevatnet (855 moh) øst for Rennedalsvatnet. Veien går delvis langs Gjerdselva og via Rennedalsvatnet.

Teknisk plan

Reguleringer

Ved utløpet av Rennedalsvatnet vil det bli bygget en platedam i betong med høyde på 5 meter. Terrenget er typisk V-formet med godt fjell på begge sider i hele høyden. Lengde i bunn av dam blir ca. 1,5 meter og i topp ca. 7 meter. Det er lite behov for sprengning og avgraving i området.

Inntak, vannvei, kraftstasjon

Eksisterende inntak, rørgate og kraftstasjon til Gjerde kraftverk skal ikke endres.

Nettilknytning

Det fremgår av søknaden at det er nettkapasitet til økt effekt i Gjerde kraftverk. Dette gjelder på lokalt nettnivå.

Veier

Eksisterende vei til Rennedalsvatnet vil benyttes. Det skal ikke anlegges nye veier i forbindelse med reguleringen.

Massetak og deponi

Det vil ikke være behov for permanent massetak/deponi.

Arealbruk

Tiltak	Areal, km ²	Beskrivelse
Neddemt areal rundt Rennedalsvatn	0,045	Areal mellom kote 581,0 og 585,5 moh

Permanent berørt areal, inkludert riggområde, til ny dam anslås til 1,0 daa.

Kjøremønster og drift av kraftverket

Per i dag er Gjerde kraftverk uregulert og kjøres på tilsig. Når tilsiget er mindre enn summen av minstevannføring og minste slukeevne, stanses kraftverket. Tilsiget varierer over året, og vannstanden

i Rennedalsvatnet vil følge disse svingningene. Kraftverket planlegger å utnytte reguleringen optimalt, for i størst mulig grad unngå flomtap. Det er forutsatt tapping fra Rennedalsvatnet på maksimalt 575 l/s. Dette tilsvarer omsøkt slukeevne til kraftverket. Tiltaket omsøkes med slipp av minstevannføring tilsvarende som for Gjerde kraftverk. Det oppgis i søknaden å ikke være behov for et eget minstevannføringsarrangement, da det alltid vil tappes vann fra Rennedalsvatnet, forutsatt at det er tilsig til vannet. Effektkjøring er ikke omtalt.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket berører LNF-område. Ved en eventuell utbygging må det søkes om dispensasjon fra kommuneplanen.

Verneområder

Vassdraget er ikke omfattet eller vernet i medhold av verneplan for vassdrag eller andre verneplaner, og ligger i god avstand til vernegrensene for Folgefonna nasjonalpark.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 15.06.2017 sammen med representanter for søkeren, kommunen, grunneiere, Fylkesmannen i Hordaland, Kvinnherad Turlag og Naturvernforbundet.

Høringsuttalelsene er sammenfattet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal.

Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar. Søker har kommentert de innkomne merknadene i brev av 27.04.2017. De har valgt å kommentere samtlige uttalelser under ett, og kommentaren er gjengitt etter høringsuttalelsene nedenfor.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden.

Kvinnherad kommune skriver i uttalelse av 24.03.17 at saken ble behandlet i formannskapet 23.03.17 og at følgende ble vedtatt:

«Kvinnherad kommune rår til at det vert gitt løyve til regulering som omsøkt. Det vert sett som vilkår at turstien langs vatnet i aust vert sikra.»

I saksframlegget står det at i kommuneplanen for Mauranger er arealet avsatt til LNF. Det står at de merke løypene ikke går forbi vannet, men at det i de senere årene etter av veien ble bygd, har blitt en sti til Folgefonn, som starter ved vatnet. Det står videre at det er viktig med verdiskaping og sysselsetting. Det står at Gjerdselva er en flomelv, som kan skape problemer for fylkesveien og et bolighus langs veien. Ved å regulere vatnet får en mulighet til å kontrollere flommene i større grad.

I vurderingen fra rådmannen, står det at området i dag er utbygd med kraftledninger, vei og bro fram til planlagt demning. Reguleringen vil ikke føre til andre nye inngrep enn selve dammen, og utbyggingskostnadene er lave. Rådmannen mener det bør settes som vilkår i en tillatelse at turstien langs vatnet blir sikret, for eksempel med en bro.

Fylkesmannen i Hordaland skriver i brev av 24.02.17 at Rennedalsvatnet ligger i et område med nasjonale og vesentlige friluftsjnteresser. De mener at søknaden mangler konsekvensanalyse om landskap og friluftsliv. Vurdert ut ifra en samlet belastning på landskapet, mener de at det ikke er plass til mer utbygging i området. Fylkesmannen fraråder tillatelse til regulering av Rennedalsvatnet.

Fylkesmannen skriver i sin vurdering at de ikke har merknader til utbyggingen sett i sammenheng med biologisk mangfold. De skriver at området rundt Folgefonna nasjonalpark med tilhørende landskapsvernområde har nasjonal og regional interesse. De skriver at området har besøkende turister og andre tilreisende fra inn- og utland. Veien forbi Rennedalsvatnet er en av flere innfallsporier til Folgefonna og områdene rundt. Veien blir benyttet om sommeren. Området har stor opplevelsesverdi, som skiller seg vesentlig ut fra oppgangen fra Sunndalen, og gir samlet et variert valg av turveier.

Fylkesmannen mener at en ny demning vil være synlig fra store deler av turstien, langs vatnet, og at inngrepet vil forringe opplevelsesverdien, særlig med bakgrunn i de mange tekniske inngrepene som er i området fra tidligere.

Fylkesmannen mener søknaden er ufullstendig når det gjelder opplysninger om friluftsjnteresser og landskap, og derfor er blitt undervurdert i konsekvensanalysen. De mener også at tiltaket vil medføre en svært liten økt kraftproduksjon, og at fordelene ved tiltaket er mindre enn ulempene for landskap og friluftsliv.

Kvinnherad Energi AS skriver i e-post av 28.02.17 at de er eiere av distribusjonsnettet der Gjerde kraftverk er tilknyttet. De skriver at det per dags dato er kapasitet på distribusjonsnettet til å ta imot økt kraftproduksjon fra Gjerde kraftverk slik som omsøkt. De skriver at det ikke er kapasitet på overliggende nett, som er eid av Statnett SF. De skriver at Statnett SF arbeider med planer om oppgradering og forsterking av overliggende nett. Gjerde kraftverk kan ikke mate mer effekt inn på nettet før dette er gjennomført. Utover dette har de ingen andre innvendinger til søknaden.

Kvinnherad Turlag (KT) skriver i brev av 24.02.17 at influensområdet inngår i et område som er av betydning for friluftsliv. De viser til merket rute til Folgefonna fra Sunndal via Bondhus til Fonnabu, som går 2 km fra Rennedalsvatnet på det nærmeste. En annen tursti fra Rennedalen er umerka, men mye brukt hele året. Sistnevnte er en av innfallsporierne til Folgefonna Nasjonalpark. De viser til at i regional kartlegging er området «Rosendalalpene-Folgefonna» kartlagt og verdisatt som stort og «svært viktig» turområde. Rennedalsvatnet inngår i dette regionale friluftsområdet. KT ber NVE merke seg at kommunen er i gang med en lokal kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder. I utkastet er Rennedalen kartlagt som «viktig». KT mener at oppdemning av vatnet vil komme i konflikt med allmenne interesser, da stien forbi Rennedalsvatnet vil bli oversvømt. KT skriver at Statkraft Mauranger har tilrettelagt for sommerferdsel på sørsiden av Rennedalsskaret, hvor ruta er delvis bolta og det er lagt ut kjettinger, og følger parallelt med Rennedalen. Dette er også regnet for å være en snarvei til Folgefonna, og blir derfor mye brukt hele året.

KT kan ikke se at fordelene ved utbyggingen overgår friluftsjnteressene, opplevings- og landskapsverdiene. De mener reguleringen vil føre til liten merproduksjon i kraftverket. De mener også at det må tas hensyn til samlet belastning i området, og viser i den sammenheng blant annet til de 13 prosjektene i «Folgefonnapakken».

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland (FNF) skriver i brev av 28.02.17 at de fraråder en regulering av Rennedalsvatnet. De mener at selv om hovedinngrepet i selve vassdraget er gjort, vil marginal økning i kraftproduksjon ikke kunne forsvares opp mot ytterligere forringelse av natur-, landskap- og friluftslivsverdier i området.

De skriver at Rennedalsvatnet inngår i friluftslivsområdet Rosendalalpene-Folgefonna. Området er vurdert som svært viktig i den regionale kartleggingen. FNF mener en dam med reguleringssonen vil være et skjemmende visuelt inngrep. Stien langs vannet vil oversvømmes ved en eventuell regulering av vannet opp mot 585 moh. Når det gjelder naturverdier, mener FNF at omsøkt regulering vil medføre virkninger, som vanskelig kan forsvares med en beskjeden økning i kraftproduksjon. Antall dager med overløp vil reduseres med 68 % i et normalår. Magasinet planlegges å fylles i vår- og sommerhalvåret, som vil sammenfalle med elvevegetasjonens vekstperiode. En utarming av reguleringssonen vil ha negativ effekt på ørretstammen. FNF viser til at tiltakshaver ikke har vurdert alternativer til HRV og LRV samt kjøremønster, slik beskrevet i miljørapporten for å redusere virkningene for biologisk mangfold.

Naturvernforbundet i Kvinnherad (NVF) skriver i uttalelse av 28.02.17 at de anbefaler at det ikke gis konsesjon til å regulere Rennedalsvatnet. De begrunner dette med at det er overproduksjon av kraft i Norge, at tiltaket vil medføre negative virkninger for friluftsliv og landbruk, og at søknaden er mangelfull.

NVF skriver at det er feil at det ikke er observert fisk i elva. De skriver at det er bekkørret i elva, som slipper seg ned fra Rennedalsvatnet i flomperioder og finnes på hele elvestrekningen. De skriver at området benyttes som utmarksbeite i sommerhalvåret. Sau og geit benytter både brua som går over utløpet av Rennedalsvatnet og stien på vestsiden av vannet. Grunneiere benytter seg også av samme sti i forbindelse med tilsyn. NVF mener området blir mye brukt til friluftsliv, og at Rennedalsvatnet er en populær inngangsport for friluftsfolk som skal til Folgefonna. NVF skriver at stien på vestsiden vil bli lagt under vann. Dette vil gjøre det umulig for dyrene å komme seg videre, for grunneiere å føre tilsyn med beitedyr og for turister å benytte seg av stien langs Rennedalsvatnet som innfallspport til Folgefonna. De skriver at dette ikke er nevnt i søknaden.

Det skriver at dersom det gis tillatelse må det bygges bru på vestsiden av vannet, som ivaretar ferdsel langs vatnet, vannføringen i elven må ikke bli så liten at det går utover fisken i elva, og damkonstruksjonen bør bygges så lite skjemmende som mulig, i naturstein.

Småkraft AS har kommentert uttalelsene samlet. De skriver følgende:

«Vurdering mellom oppgradering av eksisterende kraftverk, med det det medfører av tiltak og vurderingen av samlet belastning vil alltid være motstridende. De signal som er gitt fra vassdragsmyndigheter er at en skal vurdere disse prosjektene som med relativt små inngrep vil gjøre prosjektet som helhet bedre. Rennedalsvatnet er helt klart et slikt prosjekt.

Småkraft ser at kommentarer til turbruk/friluftslivsinteresser kunne vært bedre beskrevet i søknaden. Likevel har høringsrunden med de innspill som foreligger gjort saken mer enn tilfredsstillende opplyst, jf. vannressurslovens §23.

Det er blant annet Statkrafts utbygginger i området med veg forbi Rennedalsvatnet som gjør at turbruken har økt samt at Statkraft har tilrettelagt sti forbi Rennedalsvatnet med sikring og kjetting til å holde seg i. Kvinnherad Turlag kommenterer at turen er krevende men mulig for de som er vant til å ferdes i fjellet. En regulering av Rennedalsvatnet vil være synlig for stien. Det vil og fyllinger og anleggsveger som er i området i dag. Vi mener det må aksepteres inngrep i allerede berørte områder. Dersom reguleringen kommer i konflikt med sti opp Rennedalen vil Småkraft gjøre tiltak slik at ferdselen ikke blir hindret.

Det kommenteres svært liten økt kraftproduksjon. Gjerde kraftverk produserer ca. 4,5 GWh. En økning med 1,6 GWh er betydelig for dette kraftverket.»

Når det gjelder nettkapasiteten skriver de at

«Regulering av Rennedalsvatnet vil gi flere brukstimer i Gjerde kraftverk uten at den belaster nettet ytterligere. Ved å øke installasjon på Gjerde vil en ha mulighet for å kunne kjøre høyere produksjon i tider uten fullast på trafo.»

Småkraft AS konkluderer med at de mener regulering av Rennedalsvatnet er i tråd med signal gitt av vassdragsmyndighetene på utbedring/forbedring av eksisterende anlegg. De skriver at reguleringen vil gi endring i vannregime, men ikke i vannmengder ovenfor inntak i Gjerde kraftverk. Økningen av installert effekt i Gjerde kraftverk vil gjøres i kontrollanlegg og ikke medføre tekniske inngrep. Småkraft AS mener fordelene og nytten ved tiltaket overstiger ulempene. De mener vilkår for konsesjon til regulering av Rennedalsvatnet og økt effekt/slukeevne i Gjerde kraftverk er oppfylt, jf. vannressurslovens §25.

Andre merknader

I etterkant av befaringen mottok NVE innspill fra grunneier Jarle K. Øvrehus (overtar 57/1) i e-post av 10.07.17. Han skriver at listen oven grunneiere, vedlegg 8, ikke er oppdatert. To av grunneierne har overdratt til sine sønner. Han skriver også at det kun er tre grunneiere i tilknytning til Rennedalsvatnet. Knut Øvrehus (57/1), Olaug Hesvik (57/2) og Jakob Gjerde (58/2). De andre er fallrettighetshavere i Gjerdeselva og grunneiere helt nede ved kraftstasjonen, og har dermed ingenting med Rennedalsvatnet å gjøre. Han viser til at det i kontrakten mellom grunneier og Småkraft AS av 05.12.03.står at *"Grunneierne gir Småkraft rett til bygging og drift av kraftverk som utnytter fallet i Gjerdeselv mellom 12 m.o.h. og 450 m.o.h."* Rennedalsvatnet inngår ikke i denne kontrakten. Videre skriver Øvrehus at Småkraft AS ikke har avtale med berørte grunneiere om regulering av Rennedalsvatnet (581 m.o.h.) slik de hevder i søknaden av 29.12.16.

Småkraft AS har kommentert innspillet i e-post av 22.09.17. De påpeker at Knut Øvrehus er oppført som eier i eiendomsregisteret. De viser også til samtale med Jakob Gjerde, som sammen med Hesvik er med i Gjerde kraftverk og vil dra nytte av en eventuell regulering. I følge Gjerde er det kun de to som er eiere av strandlinjene til vannet.

NVE mottok e-post fra Jarle K. Øvrehus 26.10.17, hvor han skriver at det allikevel foreligger en kontrakt mellom grunneiere og tiltakshaver. Øvrehus mener uttalelsen som omfatter g.nr.57/1 og 57/2 kan sees bort i fra. Øvrehus skriver at han også velger å trekke uttalelsen fra Naturvernforbundet i Kvinnherad. I og med at anmodningen om å trekke uttalelsen kommer fra Øvrehus privat, har vi likevel valgt å vurdere innspill fra Naturvernforbundet, fremfor å vurdere om tilbakekallelsen av uttalelsen er forankret i organisasjonen.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av reguleringen

Omsøkt regulering skal benyttes i Gjerde kraftverk. Strekningen på ca. 800 meter fra Rennedalsvatnet (581 moh) frem til inntaket til Gjerdekraftverk (440 moh) er i dag uregulert. Det er planlagt slipp av minstevannføring på strekningen tilsvarende som for Gjerde kraftverk, med 40 l/s i perioden 1. juni til 30. september og 10 l/s resten av året. Tiltakshaver viser til at det ikke vil være behov for minstevannføringsarrangement, da det alltid vil tappes vann fra Rennedalsvatnet, forutsatt at det er tilsig. Det vil allikevel bli mindre variasjon i vannføringen på denne strekningen.

Magasinet vil fylles i vår-sommer-høst perioden, med nedtapping i vinterhalvåret. Dette vil føre til en redusert vannføring i Gjerdselva i periode med stor avrenning i feltet, særlig i forbindelse med snøsmelting om våren og i nedbørsrike perioder gjennom året. Det vil samtidig øke vannføringen i elva i perioder med lav vannføring, særlig vinterstid.

I tillegg til reguleringen søkes det om økt slukeevne i kraftverket. Nedstrøms inntaket vil omsøkt regulering og økt slukeevne medføre at antall dager med overløp reduseres fra 56 dager til 21 dager, og det vil bli flere dager med minstevannføring. Med regulering av Rennedalsvatnet, vil kraftverket ifølge søker kunne gå hele året.

Etter NVEs vurdering vil reguleringen endre vannføringsdynamikken i elva, først og fremst oppstrøms inntaket til Gjerde kraftverk. Det vil også bli færre dager med overløp forbi inntaket, som følge av reguleringen og økt slukeevne. Vannføringen i elva vil bli jevnere og mer stabil gjennom året, samtidig som de naturlige variasjonene vil bli redusert. Antall dager med vannføring lavere enn minstevannføringen vil bli færre.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig økt kraftproduksjon som følge av reguleringen og økte slukeevne i Gjerde kraftverk til omtrent 1,6 GWh/år. Byggekostnadene er estimert til 1,26 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 0,80 kr/kWh. Selv med en solid feilmargin er dette langt lavere enn det aller meste av de tiltak som har fått konsesjon i senere år.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper og arter

Vegetasjonen ved Rennedalsvatnet er preget av rasmark og spredt bevekste lier med bjørkeskog. Skoggrensen går på ca. 650 m.o.h. Det er ikke registrert verdifulle/viktige, utvalgte eller rødlistede naturtyper ved Rennedalsvatnet eller langs Gjerdselva. Potensialet for funn vurderes som lite.

Det er registrert noen moser med begrenset utbredelse og volum i det aktuelle området for demningen. Vegetasjonsforholdene i den aktuelle reguleringssonen er preget av stor stein og mye berg, og virkningen av vannstandsendringen, som følge av reguleringen, vil ifølge søknaden bli ubetydelig på vegetasjonen.

FNF viser til at antall dager med overløp vil reduseres med 68 % i et normalår. Magasinet planlegges å fylles i vår- og sommerhalvåret, som vil sammenfalle med elvevegetasjonens vekstperiode.

Det er ikke registrert prioriterte eller andre rødlistede arter i eller langs den berørte elvestrekningen eller i tilknytning til Rennedalsvatnet.

Fisk og ferskvannsføremål

Det fremgår av en av miljørapportene (NNI-rapport nr.347, 2012), at Rennedalsvatnet har en tett bestand av småfallen ørret med relativt dårlig kondisjon. På sikt vil næringstilgangen i reguleringssonen gå ned. Samlet sett er det en regiontypisk fauna knyttet til aktuell reguleringszone.

Det akvatiske bunndyrssamfunnet er vurdert til å være av typisk sammensetning, og er gitt liten, lokal verdi i miljørapporten. Den negative konsekvensen for Rennedalsvatnet isolert sett er vurdert til å være liten til middels negativ.

Berørt elvestrekning kan deles i en øvre og nedre del, henholdsvis oppstrøms og nedstrøms inntaket til Gjerdekraftverk (440 moh). Elva har mulig forekomst av stasjonær ørret, men dette ble ikke observert under feltarbeidet høsten 2012. Det er likevel sannsynlig at fisk tidvis slipper seg ned fra vannet, og etablerer seg i enkelte holer. En utbygging av Rennedalsvatnet vil påvirke ørretbestanden i vatnet negativt, og kan redusere omfanget av nedvandring i Gjerdselva. Med liten eller manglende bestand i elva, vurderes konsekvensen som liten til middels negativt i miljørapporten (NNI-rapport nr. 462, 2016).

Nedstrøms inntaket vil vannregimet endre seg, som følge av økt slukeevne. Dette sammen med reguleringen vil gi færre dager med overløp og flere dager med minstevannføring. Samtidig vil reguleringen gi færre dager med vannføring lavere enn minstevannføring. Det er ukjent i hvilken grad utbygging av Gjerde kraftverk har endret naturmiljøet i elva. I miljørapporten (NNI-rapport nr. 473, 2016) er samlet negativ konsekvens vurdert til ubetydelig til liten negativ for både det akvatiske og terrestre naturmiljøet nedstrøms inntaket.

NVF skriver at det er bekkørret i elva, som slipper seg ned fra Rennedalsvatnet i flomperioder og finnes i hele elvestrekningen. De mener en utarming av reguleringssonen vil ha negativ effekt på ørretstammen. Dersom det gis konsesjon forutsetter de at vannføringen i elven må ikke bli så liten at det går utover fisken i elva

Annen fauna

Det fremgår av konsesjonssøknaden at heippiplerke, gjerdesmett og ravn har blitt observert. Det er sannsynlig at det finnes flere arter av spetter og rovfugl, herunder kongeørn og hønsehauk i området ved Gjerdselva. Gjerdselva har sannsynligvis også funksjon som leveområde for fossekall, strandsnipe og vintererle. Alle er for øvrig vanlige arter i vestlandsregionen. Området fremstår som ordinært med hensyn til forekommende arter av fugl og pattedyr. Med bakgrunn i jevnere vannføring i elva, og færre dager med svært lav vannføring, vil næringsgrunnlaget trolig opprettholdes. Reguleringen er derfor vurdert som ingen negativ til liten positiv konsekvens.

NVEs vurdering av virkninger for naturtyper og arter

NVE har vektlagt at det ikke er registrert rødlistede arter eller naturtyper i influensområdet. Potensialet for funn er vurdert som lavt. Artsmangfoldet er begrenset til vanlige og utbredte arter, både når det gjelder det akvatiske og terrestriske naturmiljøet. Rennedalsvatnet har en tett og småvokst bestand av ørret, som til tider slipper seg ned i elva. Gjerdselva har sannsynligvis funksjon som leveområder for vanlige fuglearter i vestlandsregionen.

Etter NVEs vurdering vil tiltaket medføre virkninger for naturmiljøet i hovedsak som følge av vannstandsending i reguleringssonen og tidvis redusert vannføring i øvre del, samt færre dager med overløp i nedre del, som følge av økt slukeevne sammen med reguleringen. Dette vil gi lavere og mer utjevnet vannføring. Det fremgår av søknaden at det planlegges slipp av minstevannføring fra utløpet av Rennedalsvatnet til inntaket til Gjerde kraftverk, tilsvarende pålagt minstevannføring for kraftverket.

Etter NVEs vurdering vil fuktighetskrevende arter bli redusert som følge av redusert vannføring. Det er ikke forventet at arter vil forsvinne fra området. Når det gjelder fisk og andre

ferskvannsføremøster vil redusert vannføring kunne forvente å redusere antallet fisk og andre ferskvannsorganismer. Arter forventes ikke å forsvinne fra vassdraget.

Vannstandsending i Rennedalsvatnet som følge av reguleringen vil medføre noe utvasking i reguleringssonen. På grunn av skrin vegetasjon og trivielt naturmiljø i tilknytning til vatnet, mener NVE at virkningene av reguleringen på naturmiljøet i tilknytning til Renendalsvatnet vil være små.

NVE mener først og fremst anleggsfasen vil kunne være forstyrrende for pattedyr og fugl, mens i driftsfasen vil virkningene være små. Vannføringsamplituden blir utjevnet mellom Rennedalsvatnet og inntaket. Etter vårt syn har dette små konsekvenser. Antall dager med vannføring under minstevannføring på utbygd strekning vil bli færre. Dette vil være svakt positivt. Etter NVEs vurdering vil ikke tiltaket medføre vesentlige virkninger for fugl og pattedyr.

NVE mener tiltaket samlet vil medføre små negative virkninger for naturmiljøet. Slipp av minstevannføring fra Rennedalsvatnet til inntaket, vil redusere de eventuelle negative virkningene av tiltaket for fuktighetskrevende arter i tilstrekkelig grad i øvre del. Etter NVEs vurdering vil økt slukeevne medføre liten negativ konsekvens for fuktighetskrevende arter i nedre del.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om regulering av Rennedalsvatnet og økt installert effekt/slukeevne i Gjerde kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, tre miljørapporter, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 16.10.2017. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

Det er ikke registrert verdifulle/viktige, utvalgte eller rødlistede naturtyper og arter innenfor influensområdet til Rennedalsvatnet og Gjerdselva. En eventuell regulering av Rennedalsvatnet vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

Etter NVEs vurdering vil ikke det omsøkte tiltaket påvirke den lokale eller regionale bestandsutvikling for truede eller sårbare naturtyper og arter. Tiltaket vil dermed heller ikke medføre økt samlet belastning for disse, når de sees i sammenheng med andre planlagte og eksisterende inngrep i regionen, og deres påvirkning på naturmiljøet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jmfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Rennedalsvatnet ligger i et område som har betydelige landskapsverdier grunnet nærhet til Folgefonna. Selve tiltaksområdet ligger lite eksponert og fremtredende innenfor landskapsrommet. Området er preget av tekniske inngrep, herunder anleggsvei og massedeponi fra tidligere utbygging. Vassdraget er lite synlig fra fjorden, særlig på grunn av tett skogsvegetasjon nær elvestrengen i nedre del. Den øvre delen er et åpent dal- og fjellandskap der elva er middels godt synlig. Fjordavsnittet med Gjerdselva fremstår i hovedsak som et skogkledd fjordlandskap.

Det fremgår av søknaden at det går en merket rute til Folgefonna fra Sunndal via Bondhus til Fonnabu. Denne passerer Rennedalsvatnet i en avstand på 2 km på det nærmeste. I følge søknaden blir ikke tiltaksområdet brukt til friluftsliv. Reguleringen av Rennedalsvatnet vil heller ikke medføre negative virkninger for jakt og fiske.

Fylkesmannen med flere mener at søknaden mangler en konsekvensanalyse av temaene landskap og friluftsliv, og at temaet er undervurdert i konsesjonssøknaden. Fylkesmannen har vurdert tiltaket ut ifra en samlet belastning på landskapet, og mener at det ikke er plass til mer utbygging i området. FNF mener også at det må tas hensyn til samlet belastning.

Fylkesmannen viser til at området rundt Folgefonna nasjonalpark med tilhørende landskapsvernområde har nasjonal og regional interesse. I tillegg har det nasjonale og vesentlige friluftslivinteresser. Området har besøkende turister og andre tilreisende fra inn- og utland. Kvinnherad Turlag og FNF skriver at i regional kartlegging er området «Rosendalalpene-Folgefonna» kartlagt og verdisatt som stort og «svært viktig» turområde. Rennedalsvatnet inngår i dette regionale friluftsområdet.

Fylkesmannen og turlaget viser til at stien langs Rennedalsvatnet er en av flere innfallsporier til Folgefonna og områdene rundt, som blir benyttet om sommeren. Statkraft Mauranger har tilrettelagt for sommerferdsel på sørsiden av Rennedalsskaret, hvor ruta er delvis bolta og det er lagt ut kjettinger, og følger parallelt med Rennedalen. Turlaget skriver at ruta er regnet for å være en snarvei til Folgefonna, og derfor blir mye brukt hele året. En oppdemming av vatnet vil oversvømme deler av turstien som går langs vestsiden.

Fylkesmannen mener området har stor opplevelsesverdi, som skiller seg vesentlig ut fra oppgangen fra Sunndalen, og gir samlet et variert valg av turveier. De mener en demning vil være synlig fra store deler av turveien, og at inngrepet vil forringe opplevelsesverdien, særlig med bakgrunn i de mange tekniske inngrepene som er i området fra tidligere. FNF mener en dam med reguleringssone vil være et skjemmende visuelt inngrep, og mener tiltaket vil medføre ytterligere forringelse av natur-, landskap- og friluftslivsverdier i området.

NVF påpeker at området benyttes som utmarksbeite i sommerhalvåret. Sau og geit benytter både brua som går over utløpet av Rennedalsvatnet og stien på vestsiden av vannet. Grunneiere benytter seg også av samme vei i forbindelse med tilsyn. De skriver at dersom stien på vestsiden vil bli lagt under vatnet, vil det gjøre det umulig for dyrene å komme seg videre, samt for grunneiere og føre tilsyn til beitedyr.

Kommunen forutsetter at det blir satt vilkår om at turstien langs vatnet blir ivaretatt. NVE mener at dersom det gis tillatelse må det bygges bru på vestsiden av vatnet, slik at ferdsel langs vestsiden av vatnet ivaretas, og damkonstruksjonen bør bygges så lite skjemmende som mulig, i naturstein.

Etter NVEs vurdering kunne temaene landskap og friluftsliv med fordel være bedre omtalt i konsesjonssøknaden. Etter NVEs vurdering danner konsesjonssøknaden sammen med innkomne merknader og befarung likevel et tilfredsstillende grunnlag for å treffe vedtak i saken. NVE anser saken som tilstrekkelig opplyst, jf. vannressurslovens §23.

Etter NVEs vurdering ligger tiltaksområdet skjermet til i landskapet. NVE konstaterer at området allerede er preget av tekniske inngrep, herunder kraftledning, vei og bro fram til planlagt demning. Reguleringen vil ikke føre til nye tekniske inngrep annet enn selve dammen. Opplevelsen kan for noen bli endret som følge av damkonstruksjonen og reguleringssonen. NVE forutsetter at dammen utføres på en slik måte at den går naturlig inn i terrenget. Dette vil redusere virkningene for landskapet noe. I og med at inngrepet planlegges i et område med godt synlig eksisterende inngrep og lite erosjonsutsatte løsmasser, er dette etter vår mening et landskapsinngrep som er akseptabelt.

En utbygging vil redusere vannføringen i øvre del av elva i perioder hvor magasinet fylles. Sammen med økt slukeevne til kraftverket vil det gi færre dager med overløp og flere dager med minstevannføring nedstrøms inntaket. Vannføringsdynamikken i elva vil endres. NVE har lagt til grunn av det planlegges å slippe minstevannføring fra Rennedalsvatnet tilsvarende som for Gjerde kraftverk. Etter NVEs vurdering vil tiltaket ikke medføre vesentlige endringer knyttet til opplevelsesverdien av elva.

NVE konstaterer at det går en etablert tursti over eksisterende bro ved utløpet av vatnet. Stien fortsetter videre langs vestsiden av vatnet, før den krysser under kraftledning og går bratt opp mot skaret. Stien er umerket, men blant annet som følge av eksisterende anleggsvei frem til Rennedalsvatnet er dette en kjent og brukt innfallsport til Folgefonna, først og fremst om sommeren. Etter NVEs vurdering vil eventuell ferdsel vinterstid ikke bli negativt påvirket av tiltaket. NVE konstaterer at deler av stien på vestsiden vil bli dekket av vann i perioder ved en eventuell regulering, selv om øvre grense for reguleringen reduseres. Vi har derfor ikke vurdert dette som et avbøtende tiltak. Bratt fjellside forhindrer muligheten å etablere en ny trasé i deler av terrenget langs vannet. Under befaringen ble det kommentert at det går en sti langs østsiden av vannet også. Denne er mindre markert. Etter NVEs vurdering tilsier terrenget at det vil være mulig om nødvendig å legge om stien langs østsiden av vatnet ved en eventuell regulering. NVE viser til at ferdsel langs vatnet ivaretatt i standardvilkår ved en eventuell konsesjon.

NVE har vektlagt at tiltaket ligger skjermet til og at området er preget av eksisterende tekniske inngrep. NVE legger til grunn at aktivitetene turgåing og småviltjakt kan bedrives som før. Jaktbart vilt kan påvirkes som følge av støy i anleggsperioden og områdets kvalitet som friluftsområde vil kunne reduseres som følge av støy i tilknytning anleggsarbeidet. NVE legger til grunn at vesentlige støyvirkninger kun vil være for en begrenset periode. Etter NVEs vurdering medføre tiltaket ingen vesentlige virkninger for landskap, friluftsliv eller andre brukerinteresser gitt avbøtende tiltak som kan pålegges i medhold av standardvilkår.

Kulturminner

Det er ikke registrert eller gjort funn av automatisk fredete i tiltaksområdet. Det er heller ikke kjent nyere tids kulturminner i tiltaksområdet. Det er tidligere lokalisert et nyere tids kulturminne i området ved kraftstasjonen til Gjerde kraftverk, som er tatt hensyn til. Potensialet for funn vurderes som lite

ettersom arealbeslaget knyttet til reguleringsdam med tilhørende riggområdet er begrenset. Dersom det skulle oppdages hittil ikke kjente kulturminner i forbindelse med anleggsarbeidene, viser NVE til at aktsomhets- og meldeplikt, jmfør § 8 i kulturminneloven, er ivaretatt i standardvilkår som fastsettes av NVE ved en eventuell konsesjon.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell regulering av Rennedalsvatnet vil gi Gjerde kraftverk en delvis regulert merproduksjon på ca. 1,6 GWh i et gjennomsnittså til en pris langt lavere enn det meste av konsesjoner gitt til anlegg de siste år. Dette tilsvarer strømbroken til ca. 80 norske husstander. Gjerde kraftverk produserer per dags dato 4,5 GWh. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi noe inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter.

Oppsummering

NVE mener regulering av Rennedalsvatn og økt installert effekt/slukeevne i Gjerde kraftverk kan være et positivt bidrag til å få frem mer fornybar energiproduksjon. Tiltaket vil samtidig kunne gi merinntekter til søker, grunneiere og kommune, og bidra til lokal verdiskapning.

NVE har vektlagt at reguleringen vil medføre negative virkninger for landskap og friluftsliv, hovedsakelig i form av noe endret opplevelsesverdi, som følge av bygging av dam og en tidvis synlig reguleringszone, og redusert vannføring i elva. Reguleringen vil også oversvømme deler av etablert tursti på vestsiden av vannet.

Etter NVEs vurdering ligger tiltaksområdet skjernet til i landskapet. NVE konstaterer at området allerede er preget av tekniske inngrep, herunder kraftledning, vei og bro fram til planlagt demning. Reguleringen vil ikke føre til nye tekniske inngrep annet enn selve dammen. NVE forutsetter at dammen utføres på en slik måte at den går naturlig inn i terrenget. NVE forutsetter også at det legges til rette for fortsatt ferdsel langs vannet. Det følger av standard vilkår i en eventuell konsesjon at stier som er i jevnlig bruk, og som blir neddemt kan kreves lagt om. Slike krav vil etter vårt syn redusere virkningene for landskap og friluftsliv i tilstrekkelig grad.

NVE har vektlagt at den naturlige vannføringsdynamikken i store deler av Gjerdselva allerede er endret, som følge av utbygging av Gjerde kraftverk. Det er ikke registrert rødlistede arter eller naturtyper i området, og artsmangfoldet er begrenset til vanlige og utbredte arter, både når det gjelder det akvatiske og terrestriske naturmiljøet. NVE har vurdert tiltaket til å medføre små negative ulemper for naturmiljøet. Med krav om slipp av minstevannføring vil eventuelle negative virkninger for fuktighetskrevede arter reduseres i tilstrekkelig grad.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Småkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til regulering av Rennedalsvatnet med en samlet høyde på fem meter. Det gis samtidig tillatelse til å øke installert effekt i Gjerde kraftverk til 1,9 MW, og til å øke slukeevnen i kraftverket til 575 l/s.

Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår. Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Småkraft AS vil ikke etablere nye elektrisk høyspentanlegg i forbindelse tiltaket. De viser til at regulering av Rennedalsvatnet vil gi flere brukstimer i Gjerde kraftverk uten at den belaster nettet ytterligere. Ved å øke installasjon på Gjerde vil en ha mulighet for å kunne kjøre høyere produksjon i tider uten fullast på trafo.

Kvinnherad Energi AS er eiere av distribusjonsnettet der Gjerde kraftverk er tilknyttet. De skriver at det per dags dato er kapasitet på distribusjonsnettet til å ta imot økt effekt fra Gjerde kraftverk slik omsøkt. De skriver at de ikke er kapasitet på overliggende nett, som er eid av Statnett SF. De skriver at Statnett SF arbeider med planer om oppgradering og forsterking av overliggende nett. Gjerde kraftverk kan ikke mate mer effekt inn på nettet før dette er gjennomført.

Reguleringen i seg selv vil ikke gi økt effekt og kan gjennomføres uansett. Kvinnherad Energi AS må avklare at det er kapasitet i alle nettnivå før effekten i kraftverket økes.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Reguleringsgrenser og vannslipp

Følgende data for reguleringen er omsøkt, se tabell under. Det er ikke kommet inn noen merknader knyttet til reguleringsgrensene. NVE fastsetter følgende reguleringsgrenser for Rennedalsvatnet:

Magasin	Reguleringsgrenser		Reguleringshøyde [meter]	Naturlig vannstand
	Øvre kote	Nedre kote		
Rennedalsvatnet	585,0	580,0	5,0	581,0

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, og magasinet er på laveste tillatte vannstand, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

Følgende data for vannføring er hentet fra søknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring og slukeevne:

Middelvannføring	l/s	240
Alminnelig lavvannføring	l/s	10
5-persentil sommer	l/s	40
5-persentil vinter	l/s	10

Tiltaket omsøkes med minstevannføring fra Rennedalsvatnet til inntaket tilsvarende som for Gjerde kraftverk. De viser til at det ikke vil være behov for eget minstevannføringsarrangement, da det alltid vil tappes vann fra Rennedalsvatnet, forutsatt at det er tilsig.

Naturvernforbundet skriver at vannføringen i elven må ikke bli så liten at det går utover fisken i elva, dersom det gis konsesjon. FNF skriver at magasinet planlegges å fylles i vår- og sommerhalvåret, som vil sammenfalle med elvevegetasjonens vekstperiode.

NVE har vektlagt at den naturlige vannføringsdynamikken allerede er endret i store deler av Gjerdelva. NVE har sett minstevannføringen i sammenheng med Gjerde kraftverk. NVE mener det bør slippes en minstevannføring på 40 l/s i perioden 1. juni til 30. september, og 10 l/s resten av året for å unngå total tørrlegging av elveløpet også vinterstid. Etter NVEs vurdering vil ulempene tiltaket medfører for naturmiljøet og landskapet dermed reduseres i tilstrekkelig grad. Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 40 l/s i tiden 01.06-30.09 og 10 l/s resten av året.

Når det gjelder utformingen av minstevannføringsarrangement, viser NVE til post 10 i teksten under.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger i Gjerde kraftverk:

Største slukeevne	Det er gitt tillatelse til 0,575 m ³ /s.
Minste driftsvannføring	Det er tidligere gitt konsesjon til 0,070 m ³ /s. Dette er ikke endret.
Installert effekt	Søknaden oppgir 1,9 MW.
Tappekapasitet	Småkraft AS har oppgitt maks tapping fra Rennedalsvatnet til 575 l/s.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Det skal legges vekt på god tilpassing av dammen med hensyn til terreng og landskap.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 7: Ferdsel

Plan for nødvendig omlegging av sti langs vestsiden av vatnet for ivaretagelse av ferdsel skal inngå som del av detaljplanleggingen.

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

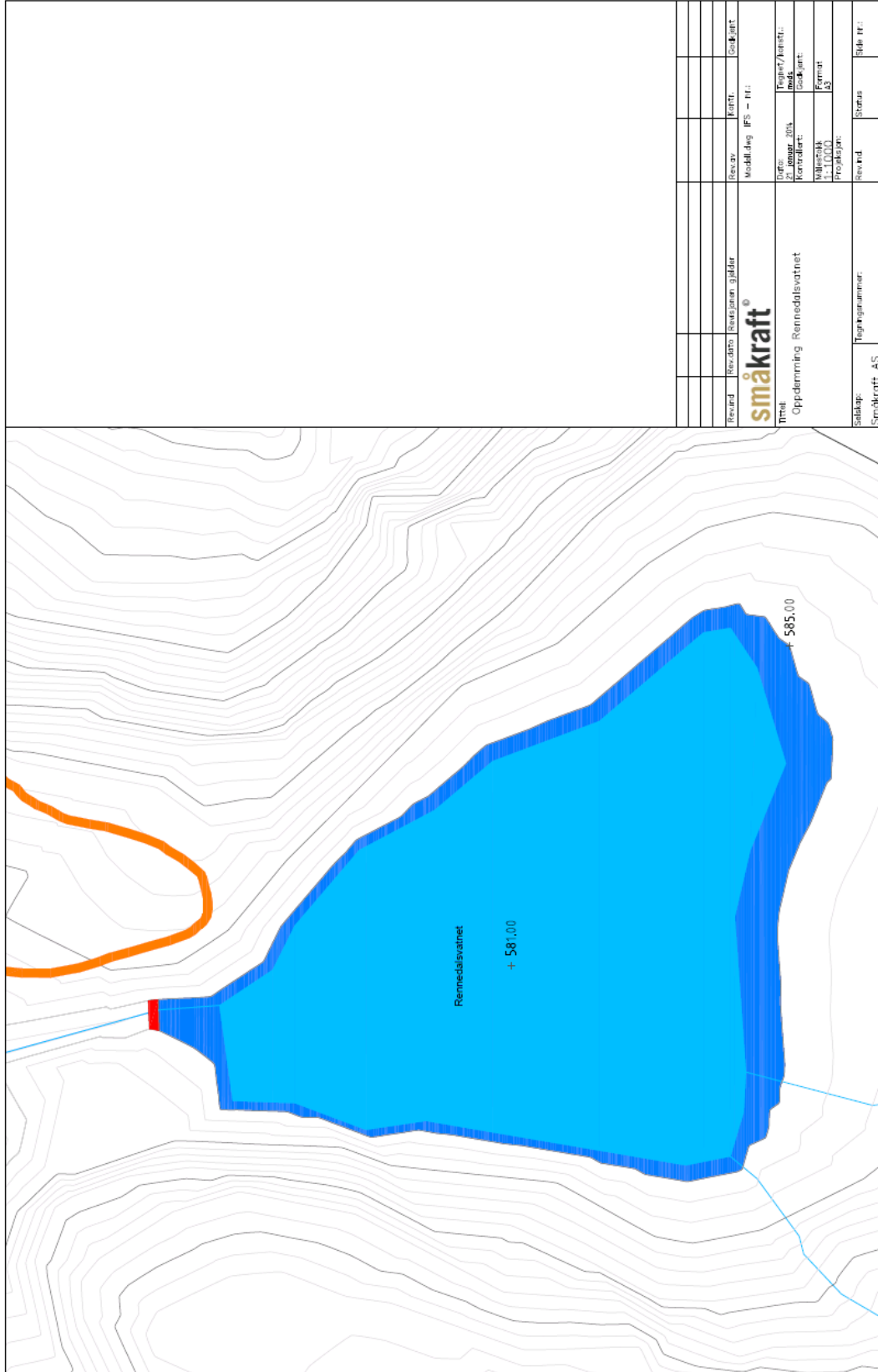
Post 10: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

Vedlegg

Kartskisse over regulering av Rennealsvatnet.

Revid	Rev.dato	Rev.journalnr	gjelder	Rev.journalnr	Revisjon	Revisjon	Revisjon	Revisjon
småkraft				Modulidag FS - H1				
Tittel				Oppdimming Rennealsvatnet				
Dato				21. januar 2015				
Revisjon				1:10.000				
Prosjekt				AS				
Søknad				Revisjon				
Småkraft AS				Status				
				Side nr.				

